

WPLYW AKLIMATYZACJI WYSOKOCIEŻARNYCH JAŁÓWEK
RASY SIMENTALER, SPROWADZONYCH ZE SZWAJCARII,
NA PRZEBIEG CIAŻY, PORODU I OKRESU POPORODOWEGO

ВЛИЯНИЕ АККЛИМАТИЗАЦИИ ВЫСОКОБЕРЕМЕННЫХ ЯЛОВОК СИМЕНТАЛЬСКОЙ
ПОРОДЫ НА БЕРЕМЕННОСТЬ, РОДЫ, ПОСЛЕРОДОВОЙ ПЕРИОД

INFLUENCE OF ACCLIMATIZATION OF THE PREGNANT HEIFERS OF SIMENTALER
BREED IMPORTED FROM SWITZERLAND ON THE COURSE OF PREGNANCY,
PARTURITION AND PUERPERIUM

S. Tarkiewicz, Z. Drewnowski, T. Cempel, T. Glazer

Katedra Położnictwa i Patologii Rozrodu Wydziału Weterynaryjnego WSR, Lublin
Kierownik: doc. dr Stanisław Tarkiewicz

Obserwacje wysokocielnych jałowic rasy simentaler, importowanych do Polski w latach 1955—1959 z Rumunii, Szwajcarii i Austrii (Trautman 1961), wskazują na trudności aklimatyzacyjne, przejawiające się ciężko przebiegającymi porodami i słabą żywotnością nowo narodzonych cieląt. Trautman przypuszcza, że istotny wpływ na aklimatyzację miał długotrwały i męczący transport, odbywający się najczęściej późną jesienią w ciężkich warunkach atmosferycznych, jak również niezbyt korzystne warunki utrzymania, żywienia i pielęgnacji w nowym miejscu pobytu. Podkreśla przy tym, że bydło simentalskie dobrze znosi zmienne warunki klimatyczne, lecz jest bardzo wrażliwe na niekorzystne warunki żywienia, utrzymania i pielęgnacji.

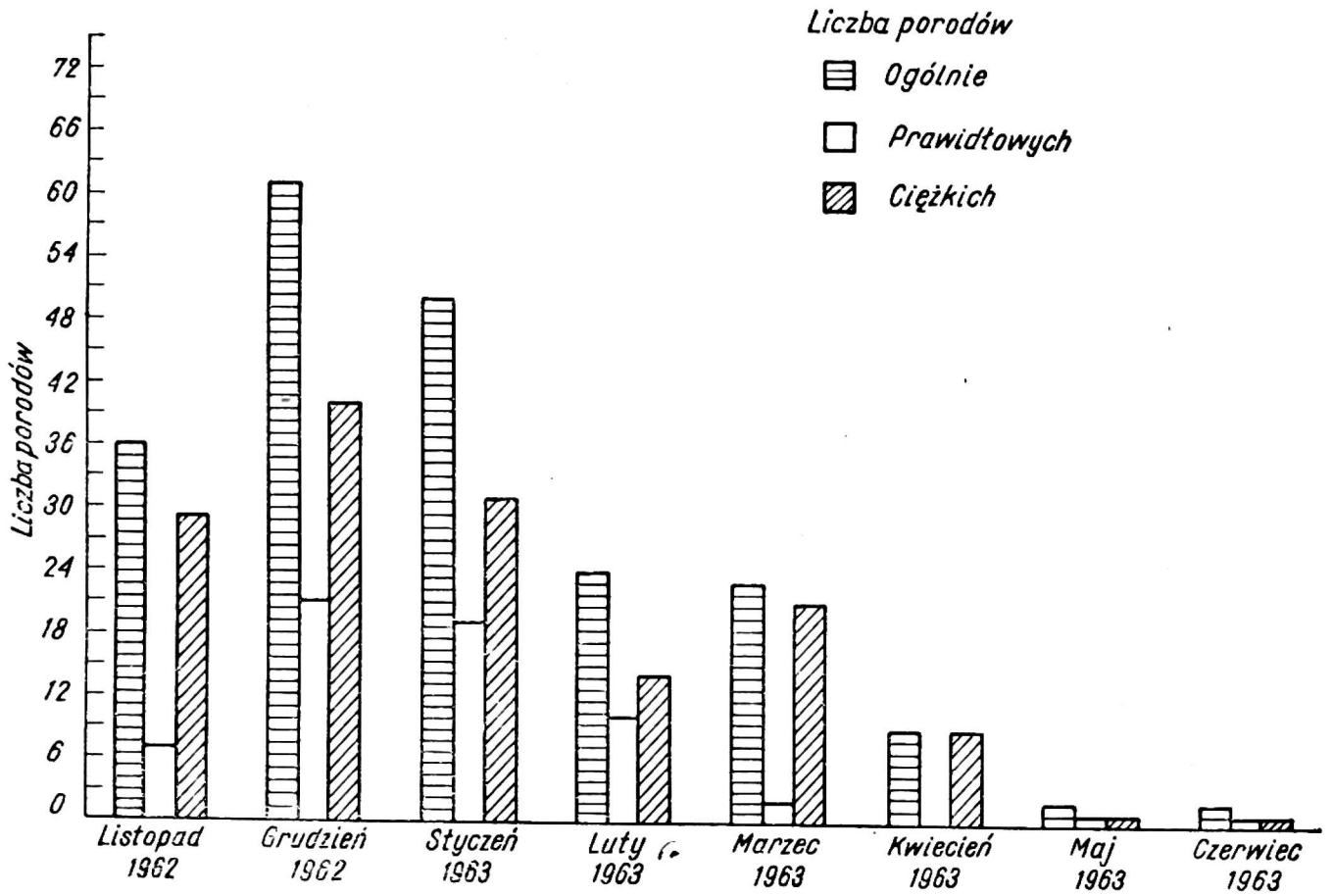
Obserwacje przedstawione w niniejszej pracy dotyczą stawki 207 wysokocielnych jałowic rasy simentaler, sprowadzonych ze Szwajcarii jesienią 1962 r. do majątku PGR w W. Spośród 207 pierwiastek, 22 rodziły przed ukończeniem 2,5 lat życia, 116 rodziło w wieku 2,5 do 3 lat, a 69 jałówek rodziło w wieku powyżej 3 lat życia.

Ciąża u wymienionych pierwiastek trwała:

u 6	poniżej	270 dni
u 17	od 270 do	279 „
u 105	od 280 do	289 „
u 45	od 290 do	299 „
u 9	od 300 do	309 „
u 4	powyżej	309 „

U 21 jałówek nie udało się ustalić dat inseminacji na podstawie posiadanych dokumentów.

Pierwsze porody odbyły się w miesiącach od listopada 1962 r. do czerwca 1963 r. (rys. 1). Największe nasilenie porodów notowano w miesiącach listopadzie i grudniu 1962 r., najmniejsze w maju i czerwcu 1963 r.



Rys. 1. Porody normalne i ciężkie u pierwiastek-simentalerów w poszczególnych miesiącach 1962—1963 r.

Zależnie od okresu porodu podzielono obserwowane jałówki na trzy grupy. Do pierwszej zaliczono 97 krów, rodzących w listopadzie i grudniu 1962 r.; do drugiej — również 97 jałówek, rodzących w miesiącach styczniu, lutym i marcu 1963 r.; do grupy trzeciej — 13 jałówek rodzących w kwietniu, maju i czerwcu 1963 r.

U 28 jałówek grupy pierwszej poród odbył się siłami natury, natomiast u 69 jałówek miał miejsce ciężki poród wymagający pomocy. U 68 jałówek ciężki poród rozwiązano na siłę, u jednej przez fetotomię. Przyczyną ciężkiego porodu u 57 jałówek było niedostateczne przygotowanie dróg rodnych do porodu, u 1 niedorozwarcie szyjki macicznej, u 9 jałówek względnie lub bezwzględnie za duży płód, u 1 skręt ciężarnej macicy, u 1 nieprawidłowe ułożenie płodu. Ze względu na brak stałego fachowego dozoru nad przebiegiem porodu, w czasie pomocy przy ciężkim porodzie rozwiązywanym na siłę u części jałówek doszło do uszkodzenia miękkich dróg rodnych. Po ciężkim porodzie wystąpiły powi-

kłania okresu poporodowego, jak subinwolucja macicy, endometrity oraz pyometra. U części krów oddalonym skutkiem ciężkiego porodu była okresowa lub trwała niepłodność. W związku ze skutkami ciężkiego przebiegu porodu wybrakowano z tej grupy pięć krów.

W drugiej grupie 97 jałówek porody odbywały się pod kontrolą pracowników kliniki. W tej grupie 31 jałówek rodziło siłami natury, u 66 jałówek miał miejsce ciężki poród, który u 61 jałówek rozwiązano na siłę — w 4 przypadkach przez cesarskie cięcie, a w jednym przypadku przez fetotomię. Przyczyną ciężkiego porodu u 25 jałówek było zbyt słabe przygotowanie dróg rodnych do porodu, u 16 zbyt słabe bóle porodowe, u 4 jałówek nieprawidłowe ułożenie, u 5 jałówek położenie proste pośladkowe, u 10 jałówek zbyt duży płód i u 6 jałówek inne przeszkody. W trakcie rozwiązywania porodu tylko u 3 jałówek nastąpiło uszkodzenie miękkich dróg rodnych. Poza tym u 6 jałówek nastąpiło zatrzymanie błon płodowych, u 2 innych zatrzymanie popłodu było powikłane ropomaciczem. Wskutek nieuleczalnych powikłań wybrakowano 3 pierwotki.

W trzeciej grupie, w okresie od kwietnia do czerwca rodziło 13 jałówek, w tym siłami natury dwie, ciężki poród miał miejsce u 11 jałówek. Przyczynami ciężkiego porodu, który rozwiązywano na siłę, w dziewięciu przypadkach było zbyt słabe przygotowanie dróg rodnych do porodu, w jednym przypadku niedorozwinięcie szyjki macicznej oraz u jednej jałówki nieprawidłowe ułożenie płodu. Zatrzymanie błon płodowych nastąpiło u 2 jałówek. Powikłaniem okresu poporodowego było zapalenie błony śluzowej macicy u jednej jałówki.

Omówienie badań

Analiza przebiegu pierwszego porodu u jałówek sprowadzonych do Polski ze Szwajcarii w ostatnich miesiącach ciąży wskazuje na niekorzystny wpływ aklimatyzacji na przebieg porodu. W okresie aklimatyzacji nie obserwowano zaburzeń w przebiegu ciąży. Zmiana warunków klimatycznych, a przede wszystkim żywienia, utrzymania i pielęgnacji, wpłynęła u większości jałówek na okres przygotowawczy do porodu i to niezależnie od tego, czy poród nastąpił w krótki czas po przebytej długiej i uciążliwej podróży, czy też po kilku miesiącach pobytu w Polsce. Stąd można wysnuć wniosek, że aklimatyzacja wpłynęła jednakowo niekorzystnie na prawie wszystkie jałówki, niezależnie od okresu ciąży w jakim zostały sprowadzone do Polski. Ciężki poród miał miejsce u 70,5% jałówek.

U. Friedli (1965) w pracy pt. *Częstość poszczególnych zaburzeń porodowych u bydła w warunkach szwajcarskiej praktyki terenowej,*

zajmuje się również przyczynami ciężkich porodów u pierwiastek. Wąskość pochwy i sromu była przyczyną ciężkiego porodu u 55,1% jałówek rodzących w wieku do 2,5 lat życia oraz u 16,8% jałówek starszych. W naszych przypadkach zbyt słabe przygotowanie do porodu, a więc wąskość dróg rodnych, w 43,9% przypadków była przyczyną ciężkiego porodu. W 11,6% przypadków obserwowaliśmy ciężki poród z powodu nieprawidłowej postawy i ułożenia płodu. W naszym materiale tego typu przeszkody porodowe były bardzo rzadką przyczyną ciężkiego porodu, bo tylko w 2,9% przypadków. W warunkach szwajcarskich szczególnie często występowała dystokia na tle skrętu ciężarnej macicy, w naszym materiale obserwowaliśmy tylko jeden przypadek skrętu macicy, co stanowi 0,7% wszystkich ciężkich porodów. U Friedlego zbyt słabe bóle porodowe były przyczyną ciężkiego porodu u 20,8% jałówek w naszym materiale u 11,1% jałówek. W warunkach szwajcarskich w wybranym materiale pochodzącym z różnych okolic Szwajcarii w 13,6% przypadków ciężki poród rozwiązano przez cesarskie cięcie, a w 12,9% przez fetotomię. U nas przez cesarskie cięcie rozwiązano poród u 4 jałówek co stanowi 2,8% a przez fetotomię u 2 jałówek — 1,4%. Friedli obserwował u pierworódek ciężki poród stosunkowo często, bo w 43,8%, z powodu zbyt dużego płodu; w naszym materiale zanotowano 4,3% przypadków ciężkiego porodu z tego powodu. Częściej obserwowano względnie za duży płód wskutek niedostatecznego przygotowania dróg rodnych.

Porównanie badań Friedlego poczynionych w Szwajcarii, a więc w naturalnych warunkach bytowania bydła simentalskiego, z naszymi obserwacjami, wskazuje na nieco odmienny wpływ warunków aklimatyzacji na przebieg pierwszego porodu. Należy nadmienić, że w Szwajcarii na około 760 tys. porodów u krów przypada 36 tys., to jest około 5%, ciężkich porodów.

Poczynione przez nas obserwacje wskazują na istnienie dużych trudności aklimatyzacyjnych u wysokociężarnych jałówek sprowadzonych ze Szwajcarii, przy czym aklimatyzacja nie wpłynęła na przebieg ciąży, lecz w istotny sposób przyczyniła się u 70,5% krów do powstania zaburzeń w okresie pierwszego porodu. Zaburzenia aklimatyzacyjne wpłynęły również niekorzystnie na przeżywalność noworodków, o czym relacjonujemy w innym doniesieniu.

PIŚMIENNICTWO

1. Friedli U. (1965): Häufigkeit der einzelnen Geburtsstörungen beim Rind unter schweizerischen Praxisverhältnissen. Art. Orell Füssli AG, Zürich.
2. Trautman J. (1961): Rozsiedlenie i użytkowość bydła simentalskiego w rzeszowskim w powiązaniu z zagadnieniami importu, PWRiL, Warszawa.

РЕЗЮМЕ

Акклиматизация высокостельных яловок, импортированных из Швейцарии в Польшу, не повлияла на течение стельности, но в 70,5% вызвала тяжелый отёл и осложнения послестельного периода.

SUMMARY

Observations, made on high pregnant heifers brought from Switzerland, show great acclimatization difficulties. The acclimatization process had no influence on the course of pregnancy but caused in 70,5% of cows disturbances of the first parturition and of the puerperium.